

NAMN OCH BYGD 95. (2007), 96. (2008)**Főszerkesztő: SVANTE STRANDBERG****Kungl. Gustav Adolfs Akademien, Swedish Science Press,
Uppsala, 2007. 168 lap; 2008. 231 lap**

1. A *Namn och Bygd* [Név és Vidék] című folyóirat az onomasztika első periodikája. Első száma 1913-ban jelent meg Uppsalában; szerkesztői ANDERS GRAPE, OSKAR LUNDBERG, JÖREN SAHLGREN és THORSTEN ANDERSSON voltak. Jelenleg SVANTE STRANDBERG irányításával jelenik meg. A folyóirat helynévtani tárgyú tanulmányok mellett kisebb írásokat és recenziókat is tartalmaz. (A svéd névkutatásról GYÓRFFY ERZSÉBET munkájában olvashatunk bővebben: *Névtani Értesítő* 29: 247–57).

2. **Tanulmányok. – 95. szám:** T. ANDERSSON tanulmányából megtudhatjuk, hogy a svédben az *Al-* elem képzett tó- és folyónevekben a hömpölygő, áradó vízre, helynevekben pedig az elárasztott földre utalhat (5–13). E. NYMAN arról ír, hogy a *Skandinavien* és a *Skåne* földrajzi nevek a **skapjan-* 'kárt okoz, tönkretesz' igéből jöttek létre (15–21). S. FRIDELL a középkorban, a *-hög* szóelemet még tartalmazó földrajzi nevekben (pl. *Malmö*, *Grevie*, *Hyllie*) végbement fonológiai változásokról és e nevek akkori stílusvariánsairól értekezik (23–8). L. ELMEVIK egy svéd falu, *Gödåker* nevére két magyarázatot ad: a 'termékeny föld' vagy a 'pogány papnő' jelentésű ósvéd szavakat véli felfedezni benne. Mindkét megoldás összefüggésbe hozható egyfajta termékenységi kultusszal (29–38). M. G. LARSSON azt bizonyítja, hogy *Vallsgärde* településnek volt egy korábbi neve: *Vi*, melynek jelentése 'szentély, templom' (39–48). B. JØRGENSEN dán nyelven a dán *Tølløse* falu nevééről értekezik, mely feltevése szerint a falu dombos felszínére utal (61–7). L. ELMEVIK azt fejt ki, hogy a svéd *Trosa* város neve a *Trosaån*-folyó nevéből eredeztethető, melynek alapja a 'lomha' jelentésű ősi skandináv szó (69–74). S. FRIDELL *Lessebo* település és a *Läen*-tó nevét a 'védett tó' jelentésű *Lä* szóra mint közös eredetire vezeti vissza (75–81). S. NYSTRÖM tollából olvashatjuk M. LÖFDAHL Tanum terület természetes neveivel foglalkozó PhD-disszertációjának bírálatát (49–60). – **96. szám:** Tíz helynévi témájú tanulmányt olvashatunk e kiadványban. T. ANDERSSON német nyelven a dán szigetek egy csoportjának összefoglaló nevééről, *Eygotaland*-ról (5–11), L. ELMEVIK pedig a Gotland svéd sziget helyneveiben igen gyakori *-städe*, *-städar* szóelemről ír (13–24). H. BJORVAND az *Oslo* név eredetére ad több lehetséges magyarázatot (25–34). L. ELMEVIK azt bizonyítja, hogy a *Tierp* helynév jelentése 'kettévált orom' (35–45). S. FRIDELL arra világít rá, hogy a *Hå*, *Håtuna* és *Hahai* helynevek közös tövének jelentése 'folyó vagy tó által elöntött terület' (47–59). H. BJORVAND egy norvég tó, *Mjær* nevééről azt állapítja meg, hogy szótöve a **mer-/mar-* 'összetör', ami arra utal, hogy a tó partját kavicstörmelék borítja (61–5). P. SJÖBLOM angol nyelven modern finn vállalatok neveinek struktúrájáról, jelentéséről és funkciójáról ír (67–82), S. FRIDELL pedig a *-löv* szóelemet tartalmazó svéd helynevek osztályozásáról (83–7). S. STRANDBERG feltevése szerint a *Bärle* helynév jelentése 'folyó a meredek szakadéknál' (89–93). S. FRIDELL azt fejt ki,

hogy a *Tjurken*-tó nevének jelentése 'jó, kedves, jótékony', mely feltehetőleg arra utal, hogy a tó bővelkedett halakban (95–100).

3. A tanulmányok után J. SANDNES (2007: 83–9), B. TJÄDER és K. ZILLIACUS munkásságának méltatása olvasható (2008: 101–10). S. NYSTRÖM az észak-európai névkutatás 2006-os (2007: 91–113), P. VIKSTRAND pedig 2007-es eredményeiről ad összefoglalót (2008: 111–31).

Adalékok. – E rovat a 96. szám újítása. S. FRIDDEL a *Marsholm*, S. STRANDBERG pedig a *Frostågarden* helynévről ír benne (133–8).

Recenziók. – A két szám összesen 49 nemzetközi névtani kiadványt ismertet.

A folyóiratot a szerzők elérhetősége, a beérkezett kiadványok felsorolása és a rövidítésjegyzék zárja. A 96. szám továbbá közli a fent tárgyalt két számban szereplő helynevek mutatóját is.

HELTOVICS ÉVA

STUDIA ANTHROPONYMICA SCANDINAVICA

Tidskrift för nordisk personnamnsforskning. Swedish Science Press, Uppsala

24. (2006) 143 lap, 25. (2007) 185 lap, 26. (2008) 169 lap

Szerkesztők: EVA BRYLLA – LENA PERSON

1. **Általános jellemzők.** – Skandinávia és Finnország névtani folyóirata, a *Studia Anthroponymica Scandinavica* (a továbbiakban: SAS), elsősorban a személynévvel kapcsolatos kutatásokra fókuszál. A folyóiratot THORSTEN ANDERSSON és LENA PETERSON alapította 1983-ban; 2001-től – a dán, a finn és a norvég társszerkesztőkkel (EVA VILLARSEN MELDGAARD, OLA STEMHAUG, RITVA VALTAVUO-PFEIFER) együttműködve – EVA BRYLLA és LENA PETERSON, az uppsalai egyetem munkatársai szerkesztik.

A SAS fő célja, hogy a skandináv névtani kutatásoknak adjon teret, de ritkábban angol, német vagy orosz névtani tanulmányokat is megjelentet. A SAS a személynév kutatásnak, illetve az ahhoz kapcsolódó társtudományoknak kíván tudományos fóruma lenni. A terminológiai és a módszertani kutatások mellett a névadással kapcsolatos demográfiai, etnológiai, genealógiai, történelmi, irodalmi, pszichológiai és vallástudományi munkákat is közöl.

A folyóiratban megjelenő tanulmányok nyelve jellemzően valamely skandináv nyelv (leggyakrabban a svéd), de olvashatunk német és angol nyelvű cikkeket is. A nem angol nyelvű munkák előtt vagy után a tanulmányok rövid összefoglalóját olvashatjuk angolul.

A folyóirat évente egyszer jelenik meg, 140–190 oldal terjedelemben. Az egyes kötetekben jellemzően négy-öt hosszabb tanulmány található, amelyeket a rövidebb ismertetések és az éves szakirodalmi összefoglaló követ. Az ismertetésekben a skandináv és a nemzetközi névtani kutatások újabb eredményeit kísérhetjük figyelemmel. A benyújtott kéziratok kettős, anonim lektoráláson mennek keresztül.

Az alábbiakban három évfolyam (24–26) tartalmának az ismertetése következik. A bemutatott kötetekben olvasható tanulmányok többsége történeti névtannal és/vagy személynévadással foglalkozik, de találhatunk terminológiai és módszertani munkákat is.